

Kaj nam sporočajo zadnji podatki o finančni pismenosti

Petra Javrh

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

Spoznanja o potrebi po razvoju finančne pismenosti odraslih

❑ potrebna **celostna** in aktualna opredelitev področja finančne pismenosti - različno razumevanje in opredelitve za področje mladih / starejših odraslih (seniorjev)

❑ odrasli niso bili deležni **sistematičnega izobraževanja** na področju finančne pismenosti v času rednega šolanja

❑ **nove potrebe** po finančni pismenosti - kripto valute, spremenjena ponudba bank, zavarovalnic, negotova socialna varnost v starosti, prisotnost zlorab in prevar, spletno poslovanje...

❑ že obstaja **raznolika ponudba** – omrežje IO, NUK, zasebna podjetja, finančna šola za OŠ in SRŠ ...

❑ ni dovolj **usposobljenih učiteljev** in izobraževalcev s tega področja

❑ ni dovolj **splošnih izobraževalnih programov** za odrasle

Finančna zmožnost je kombinacija finančne pismenosti in finančnega ravnanja, s katerima je mogoče doseči finančno blagostanje.

Razvita finančna pismenost omogoča sprejemanje ustreznih finančnih odločitev in doseganje finančnega blagostanja zase in za svoje bližnje. Omogoča finančno vključenost in aktivno participacijo v vsakdanjem življenju.

Finančno pismena oseba bo znala načrtovati svojo finančno prihodnost, se znala izogniti zadolževanju in tudi prevaram ter goljufijam, razumela bo potrebo po nenehnem utrjevanju svoje finančne odpornosti.

Zadnji podatki o finančni pismenosti

Rezultati študij nakazujejo:

„primerno spodbujanje k zaželenemu finančnemu ravnanju je za potrošnike z nizkimi dohodki precej bolj pomembno, kot da jih poučujemo o financah in finančnih spretnostih!“

Spremljanje ravni FPO v EU 27 Eurobarometer

zajem:

marec-april 2023

vzorec:

EU državljani 18+

zajetih respondentov:

skupaj več kot 26 tisoč (1000/državo)

metoda zajema:

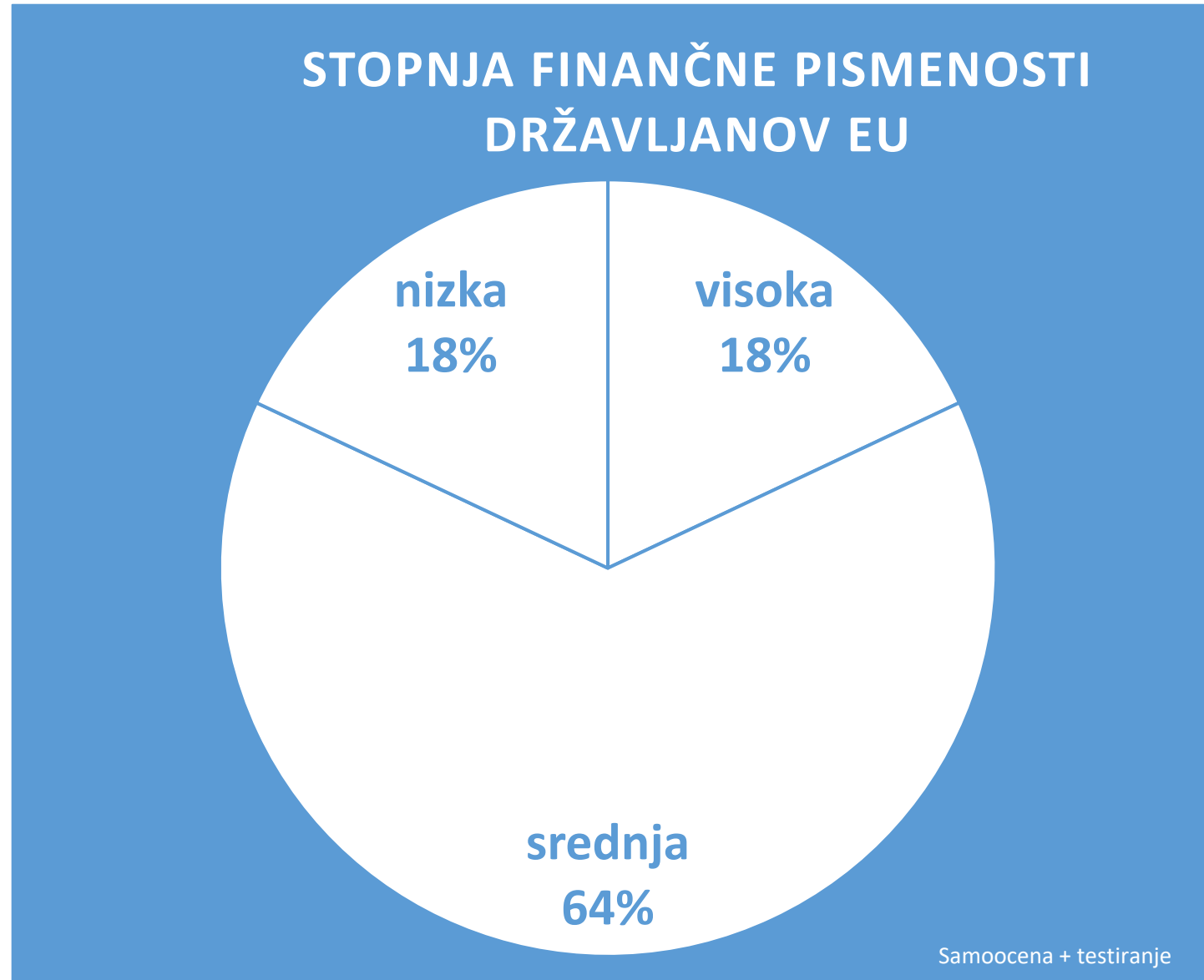
samoocena FPO, testiranje

Flash Eurobarometer 525 - Monitoring the level of financial literacy in the EU / Fieldwork: 29/3-5/4/2023 / (%) Base: n=26 139 - All respondents

Podatki so uteženi glede na starost, spol, izobrazbo, status dejavnosti in porazdelitev prebivalstva. Povprečja EU27 so utežena glede na velikost prebivalstva 18+ v posamezni državi.

Ključne ugotovitve

v EU27

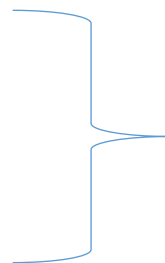

Ključne ugotovitve

v EU27

MED DRŽAVAMI OBSTAJAJO VELIKE RAZLIKE

- Nizozemska
- Švedska,
- Danska
- **Slovenija**

Le v štirih državah ima več kot četrtna državljanov **visoko oceno** finančne pismenosti

Ključne ugotovitve

v EU27

POTREBA PO FINANČNEM IZOBRAŽEVANJU

Zlasti pa:

- **žensk**
- **mlajših**
- **ljudi z nižjimi dohodki**
- **ljudi z nižjo stopnjo splošne izobrazbe**

ti so v povprečju manj finančno pismeni kot druge skupine

Ključne ugotovitve

v EU27

FINANČNO ZNANJE

66 % pravilno povezuje višje donose z **večjimi naložbenimi tveganji**.

65 % razume vpliv **inflacije** in njene možne posledice na kupno moč.

56 % ve, da je **vlaganje v raznovrstna podjetja** manj tvegano kot vlaganje v samo eno podjetje.

45 % dobro razume princip **obresti**

kljub pomembnosti tega koncepta za upravljanje osebnih financ in doseganje dolgoročnih ciljev varčevanja.

20 % razume, kako **obrestne mere vplivajo na cene obveznic**.

Ključne ugotovitve

v EU27

FINANČNO ZNANJE V SLO

Izračunano iz števila pravilnih odgovorov na pet vprašanj o financah, razpon je od 0 do 5.

EU povprečje

Visoki dosežki (4-5 odg.)

Srednji dosežki (2-3 odg.)

Nizki dosežki (0-1 odg.)

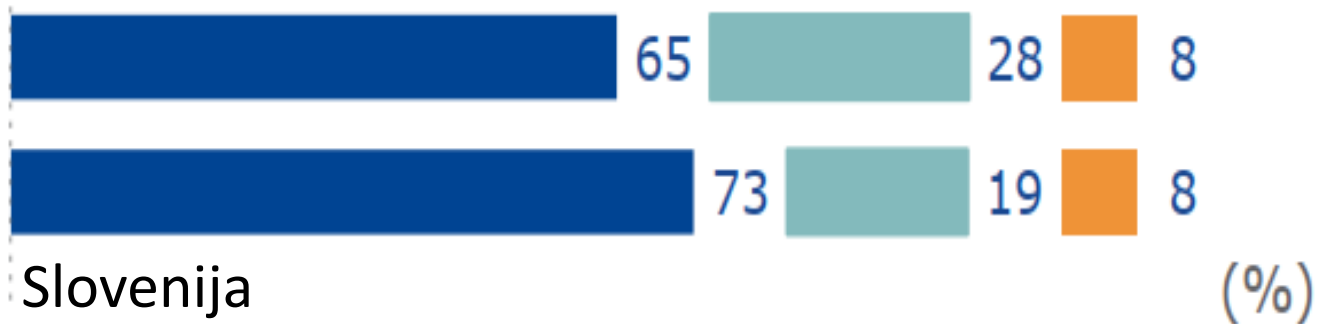
Ključne ugotovitve

v EU27

FINANČNO RAVNANJE/ VEDENJE v SLO

Izračunano kot število “finančno podkovanih” ravnanj v zvezi z: izbiro izdelkov, beleženjem stroškov in prizadevanjem za dosego finančnih ciljev; razpon od 0 do 3.

EU povprečje

- Visoki dosežki (4-5 odg.)
- Srednji dosežki (2-3 odg.)
- Nizki dosežki (0-1 odg.)

Ključne ugotovitve

v EU27

SKUPNA OCENA FINANČNE PISMENOSTI za SLO

Izračunano kot (utežena) ocena znanja in vedenja - finančno znanje in vedenje imata enako težo; razpon je od 0 do 10.

EU povprečje

- Visoki dosežki (9-10 odg.)
- Srednji dosežki (>5 in <9 odg.)
- Nizki dosežki (5 ali manj odg.)

Ključne ugotovitve

v EU27

SAMO-OCENA FINANČNE PISMENOSTI v SLO

Vprašanje iz ankete: Kako bi ocenili svoje splošno znanje o finančnih zadevah v primerjavi z drugimi odraslimi v SLO? (%)

EU povprečje

Slovenija

Zelo visoko

Povprečno

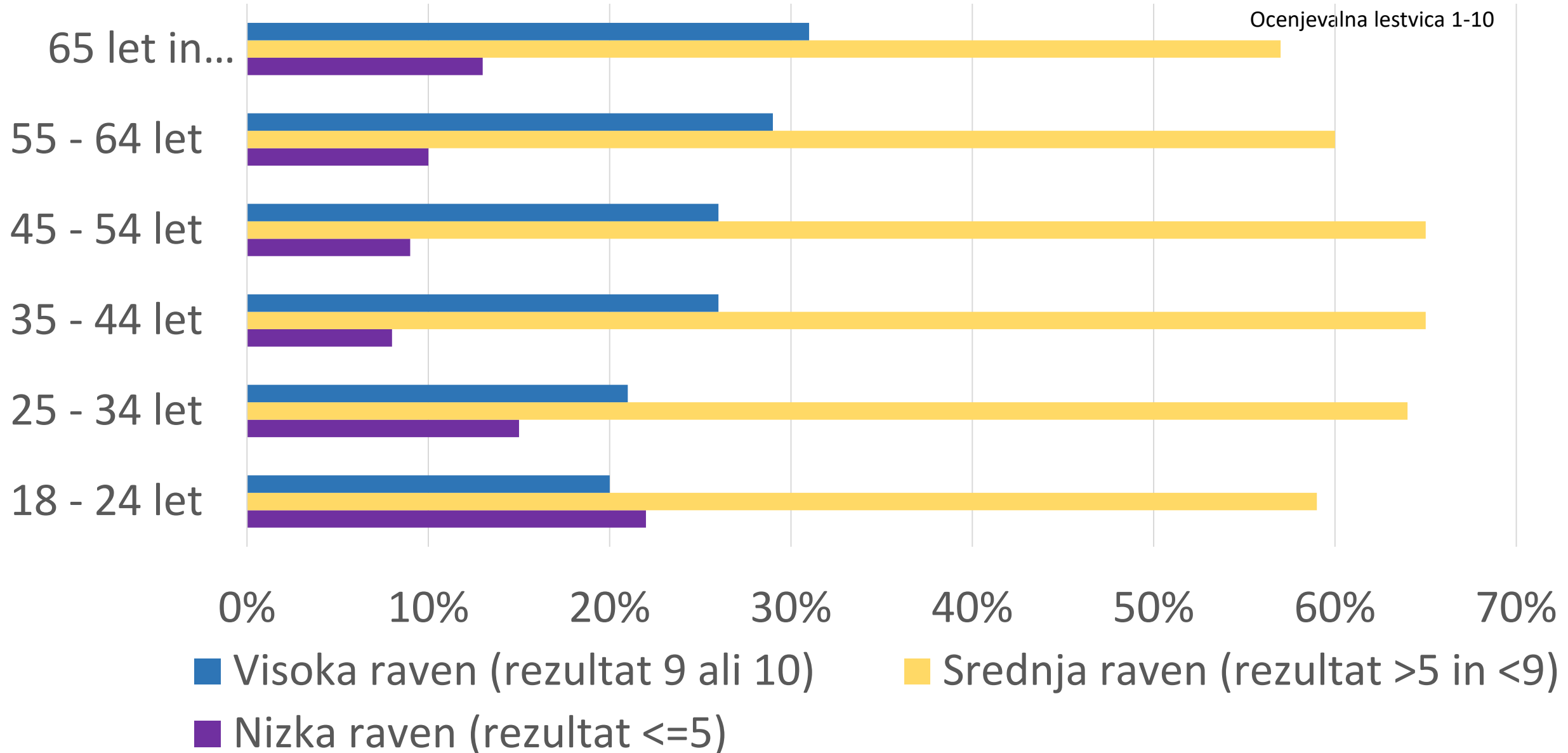
Zelo nizko

Dokaj visoko

Dokaj nizko

Ne vem

Deleži starostnih skupin z izmerjeno nizko, srednjo in visoko ravno finančne pismenosti v raziskavi Flash Eurobarometer 525 (2023)

Deleži starostnih skupin z izmerjeno nizko, srednjo in visoko ravno finančne pismenosti v raziskavi Flash Eurobarometer 525 (2023)

65 let in več

Ocenjevalna lestvica 1-10

55 - 64 let

45 - 54 let

35 - 44 let

25 - 34 let

18 - 24 let

0% 5% 10% 15% 20% 25% 30% 35%

■ Visoka raven (rezultat 9 ali 10)

■ Nizka raven (rezultat <=5)

več kot 60-im % v EU je
všeč uporaba digitalnih
finančnih storitev
(= spletno bančništvo ali
mobilna plačila)

za 95 % na Finskem je to
„zelo udobno“ ali „deloma
udobno“

za 76 % v SLO je to „zelo
udobno“ ali „deloma
udobno“

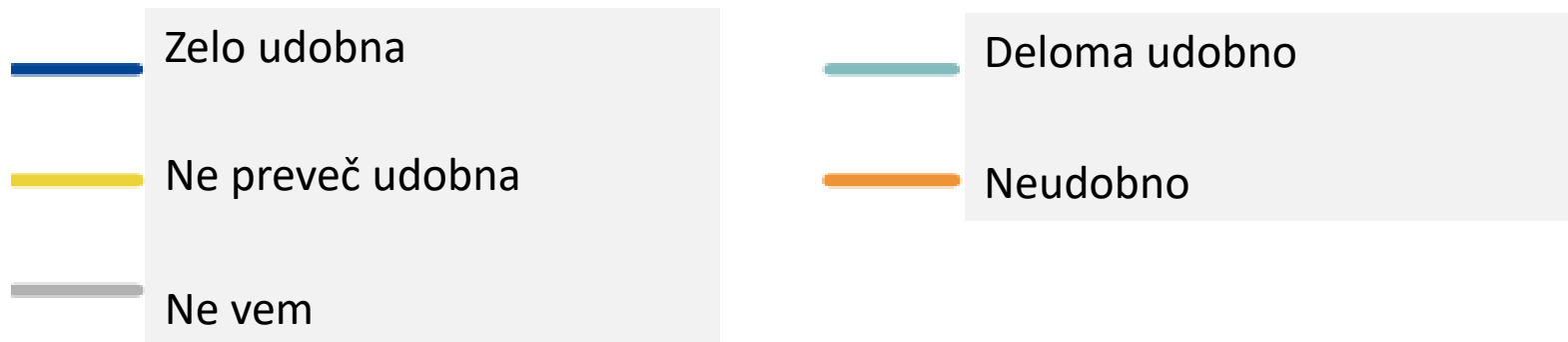
DIGITALNE FINANČNE STORITVE v SLO

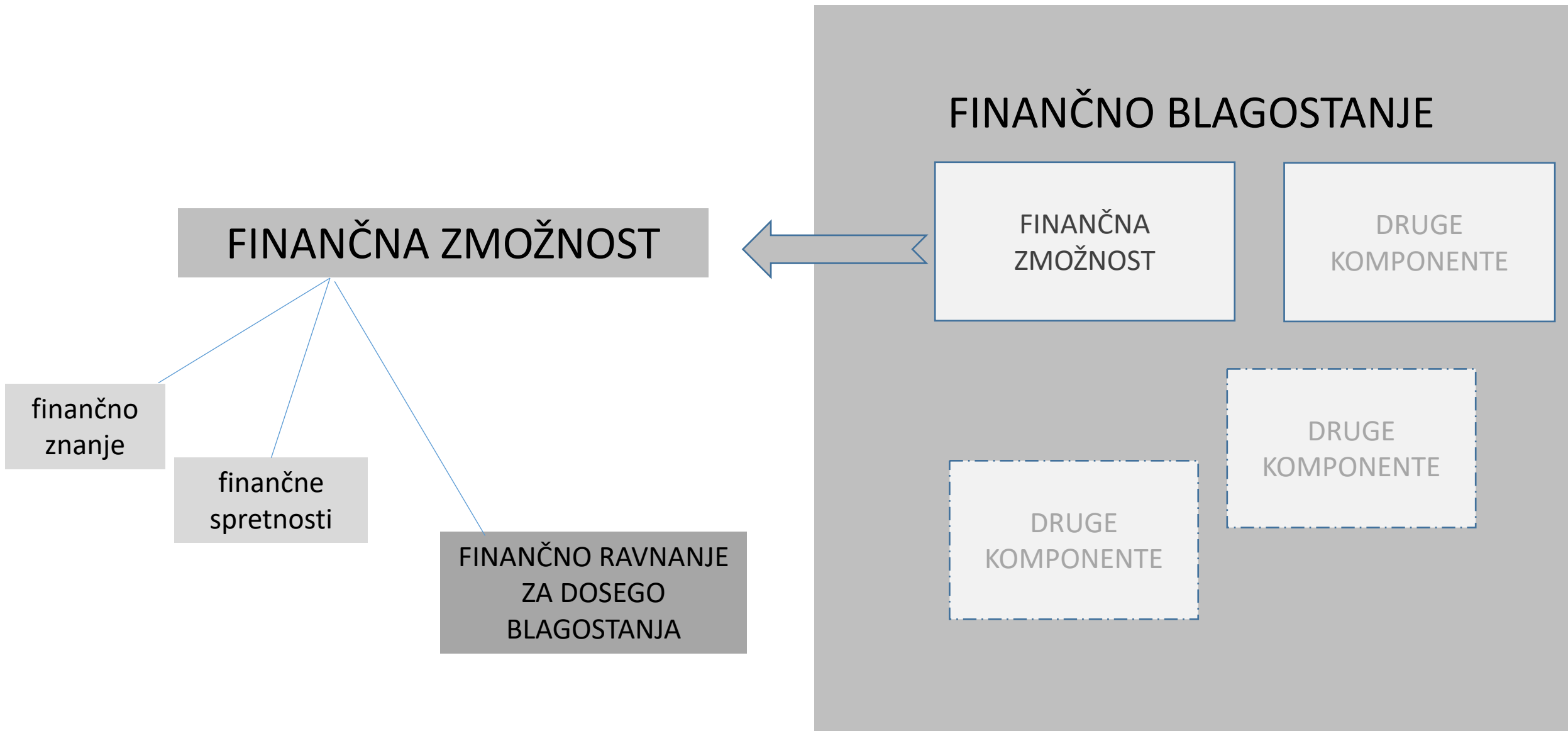
Kako udobna je za vas uporaba digitalnih finančnih storitev,
kot je spletno bančništvo oz. mobilno plačevanje? (%)

EU povprečje

Slovenija

Finančna pismenost

Finančno izobraževanje

Finančno znanje

Finančno vedenje/
delovanje

zdrav odnos do financ

NAMEN

FINANČNA ODPORNOST

- upravljanje z lastnim denarjem
- lažje doseganje lastnih finančnih ciljev
- uspešno izogibanje finančnemu stresu in ostalim finančnim težavam

FINANČNA PISMENOST

petra.javrh@acs.si